

College Deskundigheid Financiële Dienstverlening
Mevrouw mr. F. Beekveldt
Postbus 556
2501 CN DEN HAAG

Amersfoort, 15 juli 2013

Betreft : Reactie Consultatiedocument 'Vaststelling inhoud
Inhaal- PE-examens Wft-vakbekwaamheid 2014'
Kenmerk : 13070
Contactpersoon : mw. drs. B.F. Hoogsteen
E-mail : b.hoogsteen@adfiz.nl

Geachte mevrouw Beekveldt,

Naar aanleiding van het consultatiedocument over de inhoud van de Inhaal- en PE-examens geven wij onderstaand onze reactie. Allereerst merken wij op dat wij ons in alle vorige consultatietrajecten in grote mate hebben ingezet om een waardevolle bijdrage te leveren aan een goed functionerend nieuw vakbekwaamheidsbouwwerk. We hebben ons ten aanzien van wezenlijke punten steeds kritisch opgesteld en voorstellen ter verbetering gedaan. Te constateren is dat het CDFD alle adviezen die we als marktpartijen beargumenteerd hebben aangedragen naast zich heeft neergelegd. Ook een specifiek overleg hierover tussen marktpartijen en het CDFD op 9-10-2012 heeft niets opgeleverd. Het CDFD heeft naar we moeten vaststellen op geen enkele wijze gehoor gegeven aan opbouwende kritiek vanuit de bedrijfstak. Dit heeft er mede toe geleid dat het vertrouwen van marktpartijen in het CDFD verder af is genomen. Uiteindelijk heeft dit erin geresulteerd dat de politiek via een Petitie, die door meer dan 10.000 betrokkenen is ondertekend, is opgeroepen de regelgeving alsnog ongedaan te maken. Het is nu aan de Kamer om een juiste afweging te maken.

Mocht de inbreng van de Kamer onverhoopt niet leiden tot wijzigingen in het stelsel dan verzoeken wij u de onderstaande reactie te betrekken in de uiteindelijke voorstellen voor de inhoud van de Inhaal- en PE-examens.

1. Inhaal- PE-examen toetst oude vakbekwaamheid

In eerdere reacties aan het CDFD en het ministerie hebben wij duidelijk aangegeven dat we het nog redelijk kunnen vinden dat bestaande diplomahouders een inhaalprogramma moeten volgen. Daarbij hebben we klip en klaar aangegeven dat het niet reëel is dat een hele beroepsgroep via een inhaalprogramma een geheel nieuw examen moet afleggen.

Wij hebben als argument aangegeven dat juist omdat steeds is voldaan aan de wettelijke plicht van permanente educatie, het niet anders kan zijn dan dat alle eerder behaalde diploma's gewoon hun waarde blijven behouden. Het enige wat redelijk zou zijn, is dat degenen die over een Wft-diploma beschikken, een verplicht inhaalprogramma moeten volgen. Dit programma moet zich toespitsen op het trainen van adviesvaardigheden en het integer handelen. Deze onderdelen lenen zich niet voor het afleggen van een examen. Het is onverteerbaar en niet uit te leggen dat een hele beroepsgroep opnieuw examen moet afleggen over een uitgebreid inhaalprogramma om diploma's te behouden c.q. in aanmerking te komen voor nieuwe diploma's.

Wij herinneren u in dit opzicht eraan dat de Minister van Financiën aan de Tweede Kamer heeft toegezegd dat de huidige adviseurs niet opnieuw een volledig examen moeten afleggen. De Minister stelt dat de balans in de gaten gehouden moet worden en dat ernaar gekeken moet worden wat er in de afgelopen jaren is gebeurd (TK 31086, nr. 28).

Kijkende naar de toetstermen die nu door het CDFD ter consultatie worden aangeboden, dan is de conclusie dat bij meerdere inhaalexamens de toetstermen dusdanig zijn dat er feitelijk sprake is van het afleggen van een nieuw examen. De noodzakelijke balans is ver te zoeken en ontbreekt zelfs geheel. Kennis die men eerder heeft opgedaan via de initiële Wft-opleidingen en/of vervolgens via PE-programma's wordt op grote schaal opnieuw getoetst. Het is niet uit te leggen en te verdedigen dat op basis van de CDFD-voorstellen een uitgebreid examen moet worden afgelegd over o.a. basiskennis die al lang gemeengoed is geworden bij financiële adviseurs met een Wft-diploma.

Ter illustratie een greep uit de voorbeelden uit het Inhaal- PE-examen 'Vermogen', 'Inkomen', 'Hypotheke' en 'Pensioen' en exemplarisch voor andere Inhaal-PE-examens:

Voorbeeld: Inhaalexamen vermogen:

- de kandidaat kan de relatie verklaren tussen de AOW, de ANW, WIA, WW, IOAW, IOW en de fiscale wetgeving voor vermogensopbouw en -afbouw.
- de kandidaat kan voorbeelden van beleggingsobjecten noemen.
- de kandidaat kan bestaande werkgeverspensioenregelingen beoordelen en uitwerken t.b.v. aanvullend vermogensadvies aan een klant.
- de kandidaat kan de wetgeving betreffende lijfrente en kapitaaluitkering uitleggen.
- de kandidaat kan soorten toegestane lijfrenten opnoemen en uitleggen, inclusief overgangsrecht van overbruggingslijfrenten en oud regime.
- de kandidaat kan relevante bepalingen in de Successiewet inzake Erfbelasting en schenkbelasting uitleggen.

-etc. toetstermen: 1b.1, 1b.3, 1b.12, 1d.21^e.1, 1g.8, 1m.1, 1m.2, 1m.3, 1m.6, 1n.3, etc.

Voorbeeld: Inhaalexamen Inkomen:

- de kandidaat kan de gevolgen van de privacywetgeving schetsen.
- de kandidaat kan de financiële verantwoordelijkheid van werkgevers bij ziekte, arbeidsongeschiktheid en werkloosheid (loondoorbetaling bij ziekte, ZW, WIA en WW) beschrijven.
- de kandidaat kan de gevolgen van de Pensioenwet voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen noemen.
- de kandidaat informeert naar doelstellingen, kennis en ervaring van de klant met betrekking tot het financiële risico van ziekte, arbeidsongeschiktheid en werkloosheid.
- de kandidaat kan uitleggen hoe de verantwoordelijkheid van werkgevers bij ziekte, arbeidsongeschiktheid en werkloosheid beter beheersbaar wordt.
- etc. Toetstermen: 1f.9, 1f.11, 1f.13, 1g.1.1.g.8, 1g.9, 1g.10, 1g.11, 1g.12, 1g.13, 1g.16, 1g.17, 1g.18, 1g.19, 1g.24, 1h.7, 1h.9, 1h.10, 1i.1, 1i.3, 1i.4, 1j.3.

Voorbeeld: Inhaalexamen Hypotheken:

- De kandidaat kan de fiscale gevolgen voor de klant in kaart brengen met betrekking tot de hypothecaire kredieten en de onroerende zaken waarvoor deze kredieten worden verstrekt, zoals de Wet op de inkomstenbelasting, Wet op de Loonbelasting, Wet belastingen rechtsverkeer, Wet omzetbelasting, schenk- en erfbelasting.
- De kandidaat kan de voorwaarden en normen van de maximale hypotheekverstrekking benoemen.
- De kandidaat kan de relevante regelgeving benoemen op het gebied van erfrecht, het huwelijksvermogensrecht en overige samenlevingsvormen, de publiekrechtelijke gebruiksbeperkingen, het overeenkomstenrecht, sociale verzekeringen, de WSNP en overige relevante regelgeving op het gebied van de met betrekking tot hypothecaire kredieten en de onroerende zaken waarvoor deze kredieten worden verstrekt.
- De kandidaat kan op hoofdlijnen de inhoud beschrijven van de door de toezichthouder geschreven relevante documenten met betrekking tot hypotheekadvisering.
- De kandidaat kan de positie, de rol en het taakgebied van de adviseur uitleggen.
- Toetstermen: 1a.1, 1a.2, 1a.4, 1a.5, 1b.4, 1b.6, 1b.9, 1c.2 etc.

Voor het inhaal-/PE-examen Hypothecair Krediet worden niet minder dan 58 toetstermen benoemd, waaronder 10 volledig nieuwe toetstermen, terwijl het in de reguliere examenmodule Hypothecair Krediet om 76 toetstermen gaat. Het gaat daarbij om 27 kennisonderdelen, terwijl in het reguliere examen 44 kennisonderdelen staan. Het lijkt derhalve niet te gaan om een inhaal-/PE-examen, maar een volledig nieuw examen!

Voorbeeld: Pensioen:

Toetstermen 1g.10, 1h.3, 1j.18. Hiermee is meer dan de helft van het Inhaal-PE-examen toetsing van volledig op oude vakbekwaamheid.

Richting de toekomst wordt zo ook voor eerder behaalde examens de rechtszekerheid aan de adviseurs ontnomen. Het ontbreken van die rechtszekerheid voor eerder behaalde diploma's zal naar onze mening een

sterk negatieve invloed hebben op de toetreding van jongeren op de financiële adviesmarkten. Hierdoor zal de klant op termijn steeds minder gebruik kunnen maken van de vakbekwaamheid van een adviseur en veel vaker gedwongen worden in de richting van execution only, met alle risico's van dien.

2. Inhaal-PE-examen leidt tot dubbele toetsing

Een bijkomend ernstig bezwaar is ook dat er grote overlappen voorkomen in toetstermen tussen de Inhaal-PE-examens voor de nieuw te behalen diploma's voor de verschillende beroepskwalificaties. Dit betekent dat huidige diplomahouders voor een aantal vakbekwaamheidsgebieden dubbel of zelfs drie keer op dezelfde onderdelen worden getoetst. Dit is met geen enkel fatsoen nog uit te leggen. In het vervolg van deze reactie geven we daar een aantal concrete voorbeelden van.

Voorbeelden:

Dubbele eindtermen komen voor ten aanzien van:

- Adviesvaardigheden
- Opstellen van een klantprofiel
- Het vermogen om mondeling en schriftelijk te communiceren
- Het vermogen om ICT-toepassingen te gebruiken
- Professioneel gedrag
- Etc.
-

Uit vakliteratuur over een itembank¹ blijkt volgens een deskundige dat het aantal items minimaal 5 en maximaal 10 keer zo groot moet zijn als het aantal deelnemers aan een examen. Een itembank voor PE ten behoeve van circa 60.000 adviseurs kan slechts bestaan bij de gratie van het telkens opnieuw examineren van oude vakbekwaamheid en dubbele toetsing, eveneens inherent aan deze systematiek. Dit maakt examinering van PE volgens ons per definitie onmogelijk. Hierdoor komen we in een situatie terecht van adviseurs die permanent eerder behaalde examens in delen moeten over doen.

3. Inhaal- PE-examen niet geschikt voor toetsen adviesvaardigheden en integriteit

Adviesvaardigheden en integriteit zijn aanvullende vaardigheden en competenties die in het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk de meeste aandacht rechtvaardigen. Deze vaardigheden lenen zich per definitie niet voor toetsing, omdat toetsing slechts schijnzekerheid biedt of men daadwerkelijk op professionele wijze kan adviseren en integer zal handelen. Het verwerven van deze vaardigheden kan het beste via actieve training plaatsvinden omdat dit via het uitvoeren van praktijkcases het meest effectief kan worden aangeleerd. Kortom: een examen is niet het meest geëigende instrument om adviesvaardigheden en integriteit te toetsen.

Ook wijzen wij er op dat er ten onrechte geen vrijstellingsregeling is voor adviseurs die evident al beschikken over de juiste vaardigheden of integriteit

¹ Artikel de omvang van een itembank, door A. Kempers-Warmerdam en A. de Knecht- van Eekelen. In blad Examens maart 2011.

en dit kunnen aantonen.

Bezwaarlijk is verder ook dat aparte eindtermen zijn geformuleerd voor professioneel gedrag. Eerder hebben we al gesteld dat dit onderwijskundig gezien zeer ongebruikelijk is. Professioneel gedrag behoort tot de categorie competenties. Aparte eindtermen voor professioneel gedrag wijken volledig af van de structuur van het Europees kwalificatiekader, dat geen aparte eind- en toetstermen voor professioneel gedrag kent. Met de voorgestelde eindtermen loopt het Nederlandse vakbekwaamheidsbouwwerk op internationaal niveau uit de pas. Eerder hebben wij al op dit gevaar gewezen.

4. Actualiteiten

Bij de actualiteiten worden gewijzigde forfaitpercentages, wijzigingen in uitkeringsvrijstellingen ten gevolge van indexering etc. opgenomen. De onderliggende theorie is daarbij niet gewijzigd, uitsluitend percentages en bedragen. Dit leidt ten eerste tot een dubbele toetsing van de aanvankelijke examenstof, want men heeft al geleerd om deze percentages/bedragen toe te passen. Het gaat daarnaast om zaken die jaarlijks wijzigen bijvoorbeeld door indexatie waardoor percentages/bedragen uit 2012 en 2013 in 2014 en 2015 als de PE-examens moeten worden gedaan al weer gedateerd zijn. Het moeten leren van uitsluitend de gewijzigde bedragen betekent dat men alleen rijtjes van (gewijzigde) bedragen moet kunnen opdreunen. Niet conform de uitgangspunten die worden benoemd, niet relevant genoeg en zeker niet zinvol.

Tevens zijn 'actualiteiten' opgenomen, die met ingang van 01-01-2014 al weer achterhaald zijn. Het is onzinnig om dergelijke materie nog onderdeel te maken van PE-examens die in 2014 en 2015 worden afgenomen.

Voorbeeld Basis:

- Fiscale wijzigingen 2012 en 2013
- Afschaffing levensloop, eenmalige opname uit de levensloopregeling is per 01-01-2014 niet meer relevant, bovendien ook al opgenomen in module Vermogen

Voorbeeld Schade Particulier:

- Het Basispakket Zorg is een actualiteit, maar leidt ertoe dat men per jaar de beperkingen en uitbreidingen uit het hoofd moet leren. Een onzinnige exercitie.
- Indexatie van de WAM.

Voorbeeld Schade Zakelijk:

- De werkgeversaansprakelijkheid en schadevergoedingsplicht is tijdens alle voorgaande PE-periodes heel uitgebreid behandeld. Feitelijk werd tijdens de laatste PE-periode 95% van de stof weer opnieuw behandeld. Onduidelijk is of het hier nu om een actualiteit gaat of het weer herhalen van dezelfde stof.
- Indexatie van de WAM (zie ook Schade Particulier)

Voorbeeld Hypothecair Krediet (Wijzigingen GHF 2012):

- Het is onzinnig om nieuwe financieringslastpercentages te moeten kennen. Je moet ze kunnen toepassen, maar dat was al onderdeel van de aanvankelijke examenstof. De enkele wijziging van percentages mag er niet toe leiden dat de aanvankelijke examenstof opnieuw wordt behandeld. Dan houdt je uitsluitend de gewijzigde percentages over. Percentages die ieder jaar wijzigen, waarbij het geen zin heeft om enkel de gewijzigde percentages te kunnen opdreunen. Bovendien zijn de percentages uit 2012 in 2014 naar alle waarschijnlijkheid al weer gedateerd.
- *Wijzigingen NHG 2012 en 2013:* Wat heeft het voor zin om de bedragen over 2012 en 2013 nog te kennen, als het per 2014 weer op het oorspronkelijke bedrag van € 265.000 staat. De onderliggende materie is niet gewijzigd, alleen de bedragen. Het gaat dan toch niet meer om een actualiteit.

Voorbeeld Actualiteiten Vermogen:

- Belastingplan 2013 onder 4: de overgangstermijn KEW, SEW en BTW tot 1 april 2013 en de aangenomen motie Knops inzake uitvoering aanvragen eigenwoningsspaarproducten voor 1 april 2013 doet vanaf 2014 niet meer ter zake.
- Eenmalige opname uit de levensloopregeling is per 01-01-2014 al niet meer relevant. Bovendien wordt deze materie ook al behandeld in de module Basis.
- De wijziging van de LTV-ratio van 106 naar 105 is per 01-01-2014 niet meer relevant. De LTV is dan al verder afgebouwd.

Voorbeeld dubbele PE-Actualiteiten Vermogen en Hypothecair Krediet

Ook zijn in modules vergelijkbare actualiteiten opgenomen, waardoor de theorie binnen een beroepskwalificatie dubbel wordt behandeld, voorbeeld Module Vermogen en Hypothecair Krediet onder fiscale wijzigingen 2013:

- het vervallen van de aftrekbaarheid van de beloning voor adviseurs, artikel 1.7b IB wordt behandeld onder Vermogen en Hypothecair Krediet, dus binnen de beroepskwalificatie Hypothecair Krediet dubbelop. Bovendien gaat het gaat om de aftrekbaarheid van advieskosten bij lijfrente en arbeidsongeschiktheidsrenten, die geen betrekking hebben op hypothecair krediet.

Verder worden actualiteiten benoemd die heel breed zijn gesteld, daardoor onduidelijk en niet specifiek genoeg zijn en daardoor ook de mogelijkheid hebben dat onderdelen uit het reguliere examen of al eerder tijdens voorgaande PE-periodes benoemde actualiteiten daaronder vallen.

Voorbeeld Actualiteiten Hypothecair Krediet (Gedragstoezicht AFM):

- Welke specifieke richtlijnen en adviezen? De op dit moment bestaande richtlijnen en adviezen zitten al in het reguliere examen of waren onderdeel van voorgaande PE-periodes.
- Wat wordt bedoeld met toepassing adviesproces klantbelang centraal? Vanaf het begin van de Wfd/Wft moet het klantbelang centraal staan.

5. Inhaal- PE-examen Volmacht

Een gevolmachtigd agent heeft een hele specifieke functie waar ten onrechte in het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk geheel aan voorbij is gegaan. Deze zware omissie vertaalt zich nu ook door in de voorstellen voor het Inhaal- en PE-examen.

Geheel ten onrechte wordt verondersteld dat gevolmachtigden in het bezit zijn van de onderliggende diploma's voor de betreffende beroepskwalificaties voor adviseurs. Wij bepleiten opnieuw om de Volmacht module Schade Extra te schrappen in de regelgeving BGfo en noodzakelijke onderdelen over te hevelen naar de modules waar verzekeringstechniek zijn plek heeft zoals Particulier en Zakelijk. Ook wijzen wij erop dat toetstermen voor adviesvaardigheden geen onderdeel behoren te zijn Inhaal-/PE-examens via het benodigde Wft-diploma van de beroepskwalificatie waarop de volmacht betrekking heeft. Daarnaast roepen wij u nogmaals op het begrip volmacht alleen daar te gebruiken waar het gaat om specifieke volmachtonderdelen. Het gebruik van de benaming volmacht bij onderdelen die niets met volmacht te maken hebben, zorgt alleen maar voor verwarring.

6. Voorstel Europese toezichthouder over vakbekwaamheid

Zeer recent is de Europese toezichthouder (EIOPA) het voorstel ter consultatie voorgelegd om in het kader van 'continuous professional development' aan de lidstaten een minimumvereiste van 30 studie-uren binnen een periode van 3 jaar (of een evenredige eis op jaarbasis) op te leggen. De EIOPA ziet dit als een goede praktijk voor financiële dienstverleners om voortdurend over een adequaat niveau aan vakbekwaamheid te beschikken. Uitgangspunt daarbij is dat de permanente educatie zich naast kennis ook richt op vaardigheden en ethiek.

De EIOPA stelt vast dat de verschillen tussen de lidstaten ten aanzien van verplichtingen om permanent vakbekwaamheid nu te sterk uiteenlopen. Er zijn landen waar in het geheel nog geen eisen gelden. Het voorstel van de EIOPA, moet leiden tot een harmonisatie op een minimumniveau.

In Nederland lopen we voorop met de vakbekwaamheid en permanente educatie. Een hoog niveau aan doorlopende vakbekwaamheid vinden we een goede zaak. Daar willen financiële dienstverleners graag aan voldoen. Dit geeft vorm aan de professionaliteit wat bij de beroepsgroep past. Een systeem van examinering dat onnodig zwaar belast, doet afbreuk aan deze professionaliteit en is daarbij ook niet adequaat voor dat wat wordt beoogd.

7. Conclusie

Alles overwegende stellen we vast dat in alle redelijkheid niet meer gesproken kan worden van een 'Inhaalexamen' dat in balans is, maar van examens die volledig uit balans zijn geraakt. Dit wordt zoals gezegd veroorzaakt doordat op grote schaal eerdere via examens behaalde vakbekwaamheid opnieuw wordt geëxamineerd. Voor adviseurs die in aanmerking komen voor meerdere beroepskwalificaties is zelfs sprake van een twee of zelfs drie keer examinering van toetstermen. Dit probleem hebben we zien aankomen en er het CFDF en het ministerie van Financiën herhaaldelijk op gewezen, zij het tevergeefs.

De enige echte oplossing om deze problematiek voor nu en voor de toekomst het hoofd te bieden is het afschaffen van het gehele systeem van Inhaal- en PE-examens, waarbij examenvragen verplicht moeten worden afgenomen van een centrale itembank.

Niet ten overvloede benadrukken we daarom nogmaals dat wij voorstander zijn van een inhaalprogramma voor adviesvaardigheden en integriteit en een PE-systeem op basis van het behalen van studiepunten, zoals in andere beroepsgroepen gebruikelijk is.

Rekeninghoudend met wat er in Europa gaande is t.a.v. vakbekwaamheid en de bereidheid die bij financiële dienstverleners aanwezig is om hierin te investeren, ligt het volgens ons voor de hand dat er één verplicht (inhaal)programma voor adviesvaardigheden en integriteit moet worden bijgewoond om de aansluiting bij de nieuwe vakbekwaamheidseisen te realiseren. Op deze manier worden de investeringen die financiële dienstverleners alle jaren hebben gedaan gerespecteerd. Wij bepleiten verder dat er voor permanente educatie een studiepuntensysteem voor het volgen van geaccrediteerde studieprogramma's wordt ingevoerd zoals dat in vele andere branches gebruikelijk is.

Adfiz

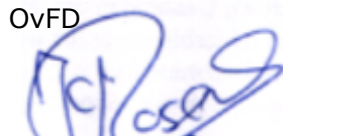
Mw. drs. J.J. Hartman
Algemeen directeur

CFD

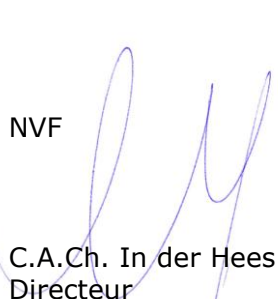
E. Herdink
Voorzitter

OvFD

Mw. mr. J.C. Rosenbrand
Directeur

NVF

C.A.Ch. In der Hees
Directeur

NVGA

drs. M.J. de Nijs
Voorzitter